

Sperret til kl. 10.00.
torsdag 19. oktober 1989

Sjekk mot fremføring

ERKLÆRING FRA DEN NYE REGJERING

President,

På vegne av Regjeringen har jeg den ære å forelegge følgende erklæring for Stortinget:

I den foreløpige innstilling om Langtidsprogrammet 1990-93 uttalte Høyre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet at hvis valgresultatet ga grunnlag for det, ville de føre forhandlinger om å danne regjering. I overensstemmelse med denne forpliktelse har man klarlagt det politiske grunnlag for en ny sentrum/Høyre-regjering. Den er en mindretalls-regjering som har sitt parlamentariske grunnlag i de tre partiers stortingsgrupper. Partier som til sammen representerer et flertall i Stortinget har imidlertid uttalt at de ønsker en ikke-sosialistisk regjering.

Den parlamentariske situasjon stiller store krav til alle Stortingets partier. Regjeringen vil søke løsninger som er forsvarlige og kan samle flertall. Den innbyr alle grupper i Stortinget til et åpent og saklig samarbeid.

- 0 -

Regjeringen vil føre en politikk som er fast forankret i de kristne grunnverdier, våre nasjonale og kulturelle tradisjoner, våre demokratiske institusjoner og respekten for liv og menneskeverd. Regjeringen legger vekt på å verne om familien og ekteskapet, bedre skolens innhold, forsvare kulturarven og øke det personlige ansvar.

- 0 -

Det er et sentralt mål at alle arbeidsføre mennesker kan finne meningsfylt og lønnsom beskjeftigelse i det

2.

alminnelige arbeidsmarked. Et konkurransedyktig næringsliv er en grunnleggende forutsetning for dette. Regjeringen vil derfor satse sterkt på omstilling, nyetablering og bedre rammevilkår for næringslivet, som grunnlag for lønnsomme arbeidsplasser.

I sin økonomiske politikk vil Regjeringen legge stor vekt på å aktivisere ressursene i produksjonslivet og skape ny vekst. Dette må skje gjennom tiltak innen skatte- og avgiftspolitikken, gjennom kompetanseoppbygging, forskning og utvikling, utbygging av infrastruktur, bedre og mer stabile arbeidsvilkår for bedriftene og en aktiv konkurranse- og effektiviseringspolitikk.

Det er en sentral oppgave å bringe norsk omkostningsnivå varig i samsvar med våre handelspartnere. Regjeringen vil ha nær kontakt og samarbeid med partene i arbeids- og næringslivet for å bidra til en moderat inntektsutvikling.

Fastlandets driftsbalanse overfor utlandet må styrkes. Ressurser må derfor overføres fra skjermet til konkurranseutsatt virksomhet. Avhengigheten av petroleumsinntektene må reduseres. Regjeringen vil legge vekt på en effektiv og langsiktig forvaltning av våre olje- og gassressurser. Det vil bli opprettet et oljefond som hindrer at en forhastet bruk av petroleumsinntektene fører til en uttapping av vår felles nasjonale formue.

Det er et mål at veksten i de offentlige utgiftene blir lavere enn veksten i nasjonalinntekten.

Regjeringen vil gjennomføre reelle lettelser i den samlede direkte beskatning av personer og familier og bedriftsbeskatningen. Dette må sees i sammenheng med bruken av indirekte skatter, særlig miljøavgifter.

Øvre grense for beskatning av arbeidsinntekter vil bli redusert til 56 prosent. Det er et mål at dette skjer i

løpet av de to første år i perioden. I tillegg vil beregningsgrunnlaget for toppskatten bli endret.

Et system med differensiert merverdiavgift - med lavere avgift på basismatvarer - vil bli utredet.

Barnefamilienes økonomiske situasjon skal bedres gjennom det samlede skatteopplegg, der tiltakene særlig rettes mot småbarnsfamiliene. Det innføres et ekstra kontanttilskudd på 10.000 kroner pr barn under tre år, med virkning fra 1.1.1991. Regjeringen vil opprettholde takten i barnehageutbyggingen, forlenge svangerskapspermisjonen og øke fødselspengene for hjemmearbeidende.

Den private sparingen stimuleres gjennom lavere nettoskattesatser og særlige stimulansetiltak. Også vilkårene for langsiktig finans- og pensjonssparing vil bli bedret.

Investeringsavgiften trappes ned i omfang. Arbeidsgiveravgiften vil bli redusert i geografisk avgrensede områder, og det gjennomføres tiltak for å styrke egenkapitaldannelsen i næringslivet. Aksjemarkedet sikres stabile rammevilkår som kan bidra til en slik utvikling.

Regjeringen vil vurdere endringer i bedriftsbeskatningen med sikte på å utløse vekst og sikre en mer effektiv ressursutnyttelse. Arbeidet mot skatteunndragelser og skatteomgåelse vil bli forsterket.

Regjeringen vil foreta en kritisk gjennomgang av næringsoverføringene. Overføringene til statsaksjeselskapene skal gradvis bygges ned. Regjeringen vil styrke enkelte statlige selskapers egenkapital gjennom privat aksjetegning.

I utformingen og gjennomføringen av finans-, penge- og kredittpolitikken må behovet for en stabil kronekurs tillegges stor vekt. Regjeringen vil arbeide videre med en nedbygging av valutareguleringene. Statsbankenes oppgaver må

være å ivareta fordelingsmessige og næringspolitiske mål som det ikke er naturlig for det øvrige banksystem å prioritere innenfor rammen av en forretningsmessig vurdering. Regjeringen vil utrede en bedre samordning av virksomheten i de statlige nærings- og distriktsbankene.

- 0 -

Miljøproblemene har fått et faretruende omfang som krever aktiv politisk handling både nasjonalt og internasjonalt. Det er nødvendig å forebygge skader på naturen og miljøet, og sikre en bærekraftig utvikling, basert på en forsvarlig forvaltning av ressursene. Innsatsen innen natur- og miljøarbeidet styrkes.

Regjeringen vil prioritere kampen mot forurensing og iverksette tiltak mot de alvorligste forurensingene først. Gjennom større bruk av miljøavgifter vil Regjeringen gjøre miljøvennlig adferd privat- og samfunnsøkonomisk fordelaktig.

Regjeringen vil arbeide aktivt for å oppfylle de mål for utslippsreduksjoner som Stortinget har sluttet seg til. Det skal utarbeides konsekvensanalyser som kan gi beslutningsgrunnlag for raskere reduksjoner i utslipp av svoveldioksid og nitrogendioksid. Særlig er det viktig å komme raskere i gang med en reduksjon av karbondioksidutslippene.

Det satses sterkere på å bygge ut kollektivtransporten. Kravene til utslipp fra motorkjøretøyer og skip vil bli skjerpet.

Energiøkonomisering vil stå sentralt i energipolitikken, og det vil bli arbeidet mer aktivt for å utnytte dagens store ENØK-potensiale.

5.

Samlet plan for vassdrag skal fortsatt legges til grunn for forvaltningen av våre vassdrag.

Norge må delta aktivt i et forpliktende internasjonalt samarbeid for strengere nasjonale miljøkrav og økt miljøinnsats. De nordiske planene følges opp og bygges videre ut.

- 0 -

Innenfor et samlet økonomisk opplegg vil det bli lagt stor vekt på å opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret og skape jevnere levevilkår. Statlige arbeidsplasser bør spres sterkere, og det må legges vekt på tiltak som kan bedre arbeidstilbudet for kvinner i distriktene. Regjeringen vil fortsette utbyggingen av viktige grunnlagsinvesteringer i distriktene. En opprustning av et godt fylkes- og riksveinett vil skje i samsvar med de tre partiers opplegg i innstillingen til Norsk Veg- og Vegtrafikkplan 1990-93.

Distriktenes Utbyggingsfond skal fortsatt spille en sentral rolle i distriktspolitikken. Distriktsskatteloven vil bli vurdert endret, slik at personer utenfor avsetningskommunene igjen kan avsette midler til prioriterte formål innen lovens virkeområde.

Ressurskrisen i torskefiskeriene stiller store deler av kysten overfor betydelige problemer. Regjeringen vil prioritere tiltak som både på kort og lengre sikt kan bidra til å styrke næringsgrunnlaget og sikre sysselsettingen og bosettingen langs kysten. Regjeringen vil legge frem en egen melding om situasjonen i kyst-Norge.

Regjeringen vil legge vekt på en forsvarlig ressursforvaltning med sikte på å bygge opp igjen viktige fiskebestander. Fiskerilovgivningen vil bli endret, med sikte på en mer effektiv og funksjonelt virkende fiskerinæring.

Det vil bli opprettet en egen tiltakssone i Finnmark og Nord-Troms, eventuelt også i andre særlig utsatte områder av kysten. I tiltakssonen vil det bli gjennomført særlige reduksjoner i personbeskatningen og andre person- og næringsrettede tiltak som reduserer kostnadene i regionen.

Landbruket vil fortsatt spille en avgjørende rolle som fundament for bosetting og sysselsetting i store deler av landet. Når det gjelder inntekts- og produksjonsmålet vil Regjeringen følge opp regjeringen Willochs langtidsprogram 1985-89 og de tre partiers merknader i innstillingen til jordbruksoppgjøret for 1989. Dette betyr at den faktiske utvikling som for andre grupper vil måtte avhenge av den generelle økonomiske utvikling.

Det vil bli lagt frem en stortingsmelding om storbyene og deres spesielle situasjon, med bl.a. et sterkt økende behov for sosialtjenester.

- 0 -

Regjeringen har som mål å holde boligproduksjonen på et høyt nivå og ser det som viktig å sikre den enkeltes rett til å eie egen bolig. Regjeringen vil stimulere unge til å spare til egen bolig gjennom bospareordninger. Husbanken bør i større grad bli en førstehjemsbank.

- 0 -

Regjeringen vil intensivere arbeidet med å modernisere og øke produktiviteten i offentlig sektor. Den foreslåtte omorganiseringen av departementer er et ledd i dette.

Oppgaver i den offentlige sektor bør overføres til private når det tjener forbrukerne og bidrar til forenklinger.

Arbeidsmiljøloven vil bli revidert.

- 0 -

Innsatsen innen utdanning og forskning er avgjørende for vår nasjonale vekst og utvikling. Som et ledd i arbeidet med en kunnskaps- og kompetanseheving gjennom hele utdanningssystemet, vil Regjeringen konsentrere behandlingen av disse spørsmål innenfor et eget departement.

Regjeringen ønsker å møte de utfordringer som den sterke tilstrømningen av studenter til universiteter og høyskoler har skapt.

I likhet med det pedagogiske tilbudet til 6-åringene, vil timetallet i småskolen bli utvidet gradvis. Det vil særlig bli lagt vekt på en aktiv verdiformidling og å styrke kunnskapene i norsk, engelsk og matematikk i utdanningssystemet. Karaktersystemet og eksamensordningen i grunn- og videregående skole vil bli opprettholdt, og lærerutdanningen skal styrkes. Private skoler som fyller vilkårene i privatskoleloven vil bli gitt godkjenning og økonomiske tilskudd.

- 0 -

Det offentlige har et overordnet ansvar for å tilby hele befolkningen et tilfredsstillende tilbud av helsetjenester - uavhengig av privat økonomi eller bosted. Regjeringens helsepolitikk vil bli lagt opp med sikte på å øke det totale tilbudet, redusere køene og utnytte dagens behandlingstilbud bedre.

Det er viktig å redusere ventetiden i sykehuskøene. Regjeringen ønsker å bedre tilbudet for kronisk syke, funksjonshemmede og pleietrengende eldre. Helse- og omsorgsoppgavene for disse må løses på riktig nivå med nærmest mulig tilknytning til hjemmet og lokalsamfunnet, bl.a. gjennom videre utbygging av omsorgslønn og private tilbud.

Finansieringssystemet for sykehusene vil bli videreutviklet, slik at man får en kombinasjon av rammefinansiering og

stykkeprisfinansiering. Private helsetilbud, herunder sykehus, vil etter en konkret vurdering i det enkelte tilfelle kunne godkjennes som supplement til det offentlige helsevesen.

Regjeringen vil arbeide for å nå Verdens Helseorganisasjons mål, om 25 prosents reduksjon av alkoholforbruket innen år 2000.

Abortforebyggende tiltak vil bli styrket.

Regjeringen vil legge frem en stortingsmelding om bio- og genteknologi. Innenfor etiske rammer vil det bli lagt vekt på å utnytte de positive muligheter som den nye teknologien skaper. Samtidig må det vises stor varsomhet.

- 0 -

Regjeringen vil skjerpe kampen mot kriminalitet, med særlig vekt på økt innsats mot volds- og vinningskriminalitet. Det må satses sterkere på forebyggende arbeid. Det iverksettes tiltak for å redusere køene i rettsapparatet og ved soningsanstaltene. Politi- og lensmannsetaten vil få økte ressurser, og det vil skje en opprustning av kampen mot narkotikakriminalitet.

- 0 -

Det vil bli ført en aktiv politikk for å styrke norsk kultur, som et viktig grunnlag for vår nasjonale identitet. Regjeringen legger vekt på å videreføre vår kulturarv og styrke kulturvernet. Dette omfatter også den samiske kultur.

Regjeringen vil gi idretten og de frivillige organisasjoner gode rammevilkår.

Reformarbeidet med sikte på å gi Den norske Kirke større selvstyre vil fortsette. Regjeringen vil arbeide for at

frikirkesamfunnene og frivillige kristelige organisasjoner skal ha gode og frie arbeidsvilkår.

- 0 -

Regjeringens mål for norsk sikkerhetspolitikk er å sikre fred i frihet, basert på et sterkt nasjonalt forsvar og et forpliktende samarbeid med våre allierte i NATO. Forsvaret skal fortsatt sikres årlig, reell bevilgningsvekst.

Regjeringen vil arbeide for global utjevning, bl.a. gjennom aktiv utviklingshjelp på et høyt nivå.

De raske og dyptgripende endringer både i Øst- og Vest-Europa stiller Norge overfor nye utfordringer og muligheter. Det er Regjeringens mål å bidra til et utvidet samarbeid i Europa, også i forholdet mellom øst og vest.

Regjeringen må basere sitt forhold til EF og tilpasningspolitikken til EFs indre marked på at Norge ikke er medlem av EF. Regjeringen vil føre videre den aktive tilpasningen som er trukket opp i St.meld. nr. 61 (1986-87) og Innst. S. nr. 244 (1987-88).

Regjeringen ønsker å utvikle det fremtidige samarbeid mellom EF og EFTA når det gjelder varehandel gjennom et utbygget frihandelsområde.

I EF/EFTA-prosessen foregår nå utredninger av ulike løsninger også for varehandelssamarbeidet som Regjeringen må vurdere når disse foreligger.

Regjeringen vil legge vekt på at EF/EFTA-prosessen skjer i samsvar med det arbeidet som gjøres i GATT, og med GATT's regelverk.

For tilpasningen gjennom EFTA vil Regjeringen vise til den erklæring som EFTAs regjeringssjefer avga ved møtet i Oslo 14. og 15. mars 1989. Regjeringen vil legge vekt på å bidra

til samlende holdninger fra EFTAs side. Man vil komme tilbake til Stortinget med en egen redegjørelse om EF/EFTA-prosessen.

Regjeringen legger vekt på størst mulig åpenhet i behandlingen av tilpasningsprosessen vis à vis EF. Man tar sikte på nær kontakt og samarbeid med Stortinget og Stortingets organer, med sikte på bredest mulig tilslutning til den linje Norge velger.

I det norske samfunn er enigheten om sentrale hovedmål stor. Regjeringen vil søke et saklig samarbeid med hele Stortinget om en aktiv og framtidsrettet politikk til gagn for hele folket.